

Subject Area
Accounting

Year: 2022

Vol: 8 Issue: 99

PP: 1986-1995

Arrival

25 April 2022

Published

30 June 2022

Article ID Number

62624

Article Serial Number

12

Doi Number

<http://dx.doi.org/10.2922>

8/sssj.62624

How to Cite This Article

Dikmen, B. B. (2022).

“Muhasebe Meslek Mensuplarının Mesleki Bağlılık Seviyelerinin Demografik Faktörler Açısından Analizi: Niğde İlinde Bir Araştırma”

International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587)

Vol:8, Issue:99;

pp:1986-1995

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Muhasebe Meslek Mensuplarının Mesleki Bağlılık Seviyelerinin Demografik Faktörler Açısından Analizi: Niğde İlinde Bir Araştırma¹

Analysis Of Professional Commitment Levels Of Accounting Professionals In Terms Of Their Demographics: A Research In Nigde

Beyhan BELLER DİKMEN ¹

¹ Doç. Dr. Tarsus Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü, Mersin, Türkiye

ÖZET

Çalışan bireylerin mesleklerine göre gerçekleştirecekleri faaliyetleri en iyi şekilde yaparak ve mesleki açıdan kendilerini geliştirebilmek için katlandıkları zaman, çabalar ve yerine getirecekleri faaliyetlerin tamamı mesleki bağlılık olarak belirtilmektedir. Bu doğrultuda, toplumların hepsi tarafından bilinen bir meslek olan muhasebe mesleği ve bu meslekte faaliyetlerini yerine getiren muhasebe meslek mensuplarının da mesleki bağlılık seviyelerinin araştırılması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu araştırmanın amacı, muhasebe meslek mensuplarının mesleki bağlılık seviyelerinin demografik faktörlere göre farklılık gösterip göstermediğinin tespit edilmesidir. Bu amaca ulaşabilmek için, Niğde ilinde Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik faaliyetlerini yerine getiren muhasebe meslek mensuplarına anket uygulanmıştır. Anket ile elde edilen veriler t – testi (Independent-Samples T Test), tek yönlü varyans (One –Way ANOVA) testi ve Welch testi aracılığı ile analiz edilmiştir. Analiz sonucunda, ankete katılan muhasebe meslek mensuplarının mesleki bağlılık alt boyutlarının cinsiyet, yaş ve eğitim düzeyi açısından farklılık göstermediği belirlenmiştir. Mesleki deneyim süreleri açısından ise, muhasebe meslek mensuplarının mesleki bağlılık seviyelerinin duygusal bağlılık, normatif bağlılık ve birikmiş maliyetler alt boyutlarında farklılık göstermediği, alternatiflerin sınırlılığı alt boyutunda ise farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe, Muhasebe Mesleği, Muhasebe Meslek Mensupları, Mesleki Bağlılık, Demografik Faktörler

ABSTRACT

Professional commitment is defined as the time, the effort that employees spend, and all the activities they do in order to do their jobs in the best way according to their profession and develop themselves professionally. In this context, the necessity of researching the professional commitment levels of the accounting professionals in the accounting profession which is a profession known by all societies has emerged. The purpose of this study is to determine whether the professional commitment levels of accounting professionals differ according to their demographics. The data for this study were collected with a questionnaire which was applied to the professional accountants who perform independent accountant and financial advisory activities in the province of Niğde. The data obtained by the questionnaire were analyzed by t-test (Independent-Samples T-Test), one-way variance (One-Way ANOVA) test, and Welch test. As a result of the analysis, it was determined that the professional commitment of the accounting professionals who participated in the survey did not differ in terms of gender, age, and education level. In addition, it was determined that their professional commitment levels did not differ in terms of their seniority in emotional commitment, normative commitment, and accumulated costs sub-dimensions, but differ in the limitation of alternatives sub-dimension.

Keywords: Accounting, Accounting Profession, Accounting Professionals, Professional Commitment, Demographics

1. GİRİŞ

İnsanların yaşamlarını devam ettirebilmeleri için ihtiyaçlarını karşılaması gerekmektedir. İnsanlar, bu ihtiyaçlarını karşılayabilmek ve maddi kazanç elde edebilmek amacıyla belirli bir süre herhangi bir işte çalışmalıdır. Herhangi bir işte çalışmak kişinin bir mesleğe sahip olduğunu göstermektedir. İnsanların sahip olabilecekleri mesleklerden bir tanesi de muhasebe mesleği olarak ifade edilmektedir. Bu meslekle gerçeğe uygun, tarafsız ve dürüst bir şekilde hazırlanmış belgeler kullanılarak doğru finansal bilgilerin üretilmesi sağlanmaktadır. Bu bilgilerin üretilmesi için mesleki faaliyetleri gerçekleştiren kişiler ise muhasebe meslek mensubu olarak ifade edilmektedir.

Muhasebe meslek mensubu; herhangi bir işletmede gerçekleştirilen mali nitelikli işlemlere ait olayları kaydeden, bu olayları hesaplar aracılığıyla sınıflandıran, mali tabloları düzenleyerek özetleyen, bu tabloları analiz ederek yorumlayan ve elde edilen sonuçları ilgili kişi ya da kuruluşlara raporlayan, denetim ve bütçeleme faaliyetlerini yerine getirebilmek amacı doğrultusunda bilgi üreten, yönetim faaliyetlerini takip eden, işletmeler tarafından benimsenecek muhasebe politikalarını oluşturan, yönetimin ihtiyaç duyduğu özel raporları hazırlayan ve vergi ile ilgili işlemleri yürüterek beyannameleri düzenleyen kişi şeklinde tanımlanmaktadır (Özyürek, 2012). Muhasebe meslek mensubu olarak ifade edilen bu kişilerin ürettikleri mali nitelikli bilgiler, ticari hayata yön veren işletmelere ait olduğu için büyük bir öneme sahiptir. Ulusal ve uluslararası boyutta önem arz eden bilgileri üreten muhasebe

¹ Bu çalışma, Giresun Üniversitesi tarafından 10 – 13 Haziran 2021 tarihlerinde düzenlenen 20. Uluslararası İşletmecilik Kongresi’nde sözlü olarak sunulan özet bildirinin genişletilmiş halidir.

meslek mensupları için yasal mevzuatta bazı düzenlemeler yapılmıştır. Bu doğrultuda, ülkemizde yapılan ilk yasal düzenleme, 13 Haziran 1989 tarihli 20194 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe giren “3568 sayılı Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu” olmuştur (3568 sayılı Kanun). Daha sonra, meslek yasası olarak bilinen bu Kanunda bazı düzenlemeler yapılmıştır. 26 Temmuz 2008 tarihinde yapılan düzenleme ile, “5786 sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu” 26948 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu Kanun’da muhasebe meslek mensuplarında bulunması gereken özellikler ve ahlaki kriterler, muhasebe meslek mensuplarının yapacağı işler ile ilgili bilgiler bulunmaktadır (5786 Sayılı Kanun).

Çıkarılan Kanun, muhasebe mesleğine hukuki nitelik kazandırmasının yanı sıra mesleğin kariyer mesleği olmasını da sağlamıştır. Bu meslek, sürekli değişim gösteren dinamik yapısından dolayı insanların kariyerlerinde ilerlemelerini de sağlamıştır (Demir vd., 2017). Bu doğrultuda muhasebe mesleği, insanlar tarafından tercih edilen bir meslek haline gelmiş ve meslek mensupları kendilerini geliştirmek için gerekli çabayı göstermiştir. Bu durum, insanların çalıştıkları işe ya da kariyerlerine verdikleri önemi ifade eden mesleki bağlılık kavramının muhasebe meslek mensupları açısından da incelenmesi gerekliliğini ortaya çıkarmıştır.

Araştırmanın amacı, muhasebe meslek mensuplarının mesleki bağlılık seviyelerinin demografik faktörlere göre farklılık gösterip göstermediğini tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda, ilk olarak mesleki bağlılık kavramı açıklanmış ve çalışma konusu ile ilgili yapılan literatür taramasına yer verilmiştir. Daha sonra, araştırma yöntemi ve Niğde ilinde mesleki faaliyetlerini yerine getiren muhasebe meslek mensuplarının mesleki bağlılık seviyelerinin demografik faktörler açısından farklılık gösterip göstermediğinin incelenmesi sonucu elde edilen bulgular açıklanmıştır.

2. ÇALIŞMA KONUSU İLE İLGİLİ KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Mesleki Bağlılık

Mesleki bağlılık, kişinin mesleği ile ilgili olarak sergilediği tutumları şeklinde tanımlanmaktadır (Blau, 1985). Bir başka tanıma göre ise mesleki bağlılık, ihtiyaçlarını karşılamak ve maddi kazanç elde etmek amacıyla çalışan kişinin mesleği ile ilgili ihtiyaç duyduğu teknik bilgiyi elde edebilmek için harcadığı zaman ve çaba olarak ifade edilmektedir (Karakaş vd., 2017).

Kişilerin mesleklerine olan bağlılıklarının değerlendirilmesi aşamasında dört alt boyut dikkate alınmaktadır. Bu alt boyutlar; duygusal bağlılık, normatif bağlılık, birikmiş maliyetler ve alternatiflerin sınırlılığı olarak belirtilmektedir. Belirtilen alt boyutlardan meydana gelen ölçeğin daha önce geliştirilmiş olan modellere göre insanların mesleki bağlılık seviyelerini daha iyi bir şekilde ölçtüğü ifade edilmektedir (Blau, 2003). Duygusal bağlılık alt boyutunda, kişilerin çalıştıkları işyerlerine duygusal olarak bağlanması durumu söz konusudur. Normatif bağlılık alt boyutunda, kişilerin çalıştıkları işyerlerine karşı borçlu hissetmesi durumu ortaya çıkmaktadır. Birikmiş maliyetler alt boyutu, kişilerin yapmış oldukları harcama ve yatırımlardan kaynaklanan maliyetlere katlanmak zorunda olmalarını ifade etmektedir (Allen ve Meyer, 1990). Alternatiflerin sınırlılığı ise, kişilerin sahip oldukları işten ayrılmaları durumunda çalışabilecekleri iş alanlarının sınırlı olmasını belirtmektedir. Duygusal ve normatif bağlılığı yüksek olan kişiler, işyerleri ile duygusal bağ kurdukları ve kendilerini işyerlerine karşı borçlu hissettikleri için meslekleri ile ilgili olarak meydana gelen yenilikleri takip ederek kendilerini geliştirmek istemektedir (Büyükyılmaz vd., 2019).

2.2. Literatür Taraması

Araştırmada muhasebe meslek mensuplarının mesleki bağlılık seviyelerinin incelenmesi sebebiyle literatür taramasında muhasebe meslek mensupları üzerinde yapılan yurt içi ve yurt dışında yayınlanmış çalışmalara yer verilmiştir. Bu kapsamda, seçilen çalışmalar Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Muhasebe Meslek Mensuplarının Mesleki Bağlılıklarının Belirlenmesine Yönelik Literatürde Yer Alan Çalışmalar

Yazarlar (Yıl)	Çalışmanın Yöntemi	Çalışmanın Amacı ve Kapsamı	Çalışmanın Sonuçları
Aranya vd. (1981)	Anova, Regresyon Analizi	Çalışmada, Kanadalı Yeminli Muhasebecilerin mesleki bağlılık seviyelerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Kanada’da rastgele seçilen 2590 yeminli muhasebecilere ait veriler analiz edilmiştir.	Çalışma sonucunda, muhasebe meslek mensuplarının mesleki bağlılığının tüm örgütsel seviyelerde yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Mesleki – örgütsel çatışmanın mesleki bağlılığı olumsuz olarak etkilediği, elde edilen gelirden duyulan memnuniyetin ise mesleki bağlılık üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu belirlenmiştir.
Siegel-Sisaye	Regresyon	Çalışmada, muhasebe meslek mensuplarının mesleki bağlılık ve mesleki kimlikleri arasındaki ilişkinin analiz edilmesi amaçlanmıştır.	Çalışma sonucunda, elde edilen verilerin oluşturulan hipotezleri desteklemediği tespit edilmiştir. Öz imaj uyumunun mesleki bağlılık üzerinde doğrudan bir etkiye sahip olabileceği ve bu durumun da mesleki kimlik

(1997)	Analizi	Dört Uluslararası Yeminli Mali Müşavir Firmasında çalışan 335 muhasebe meslek mensubunun verileri analiz edilmiştir.	üzerinde doğrudan etkiye sahip olabileceği belirlenmiştir.
Özer-Uyar (2010)	Yapısal Eşitlik Modeli	Çalışmada, muhasebe meslek mensuplarının bireysel etik oryantasyonlarının mesleki bağlılıkları üzerindeki etkilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Türkiye genelinde mesleki faaliyetlerini yerine getiren 539 muhasebe meslek mensubuna ait veriler analiz edilmiştir.	Çalışma sonucunda, muhasebe meslek mensuplarının etik yöneliminin mesleğine karşı duyduğu bağlılık üzerinde istatistiki olarak anlamlı bir etkisinin olduğu tespit edilmiştir. Bu meslek mensuplarının meslekleri ile ilgili etik bir probleme ait karar verme durumunda adalet ve deontoloji tutumuna sahip meslek mensuplarının normatif ve duygusal mesleki bağlılıklarının öne çıktığı belirlenmiştir. Etik açıdan ise rölativist ve sonuç odaklı muhasebecilerin devamlılık bağlılığının yüksek seviyede olduğu tespit edilmiştir.
Çiftçiöğlü vd. (2011)	Yapısal Eşitlik Modeli	Çalışmada, muhasebe meslek mensuplarının mesleki bağlılık ve işten ayrılma niyetleri arasındaki ilişkinin analiz edilmesi amaçlanmıştır. İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odasına kayıtlı 162 muhasebe meslek mensubunun verileri analiz edilmiştir.	Çalışma sonucunda, araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının mesleki bağlılık alt boyutlarından biri olan duygusal bağlılığın işten ayrılma niyeti üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olduğu belirlenmiştir. Diğer alt boyutlar olan sürekli ve normatif bağlılığın ise işten ayrılma niyeti üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığı tespit edilmiştir.
Günlük vd. (2013)	Regresyon Analizi	Çalışmada, muhasebe meslek mensuplarının iş memnuniyetlerine ilişkin algılamalarının, örgütsel bağlılık ve işten ayrılma eğilimleri üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Türkiye’de mesleki faaliyetlerini yerine getiren 1085 muhasebe meslek mensubuna ait veriler analiz edilmiştir.	Çalışma sonucunda, muhasebe meslek mensuplarının iş memnuniyetinin örgütte duygusal ve normatif bağlılık üzerinde istatistiksel olarak anlamlı ve negatif bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir.
Gül - Erol (2016)	Yapısal Eşitlik Modeli	Çalışmada, muhasebe meslek mensuplarının işe bağlılık ile çalışma ahlakının mesleki etik davranış ve bu davranışın boyutları üzerindeki etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Marmara Bölgesi’ndeki muhasebe meslek odalarına kayıtlı 735 muhasebe meslek mensubunun verileri analiz edilmiştir.	Çalışma sonucunda, muhasebe meslek mensuplarında işe bağlılık ve çalışma ahlakının, mesleki etik davranışa pozitif ve doğrusal yönde etki ettiği tespit edilmiştir. İşe bağlılığın, mesleki etik davranışın tarafsızlık boyutuna pozitif ve doğrusal yönde etki ettiği belirlenmiştir. Buna karşılık, çalışma ahlakının, mesleki etik davranışın tarafsızlık boyutuyla ilişkisi belirlenmemiştir.
Tandiontong (2015)	Veri Analitiği ve Yapısal Eşitlik Modeli	Çalışmada, muhasebe meslek mensuplarının mesleki bağlılığının ve Kamu Muhasebe Firmalarındaki muhasebecilerin mesleki bağlılıklarının denetçinin iş tatminini ne ölçüde etkilediğinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Endonezya’da 347 muhasebe meslek mensubu ve 79 Kamu Muhasebe Firmalarındaki meslek mensuplarına ait veriler analiz edilmiştir.	Çalışma sonucunda, muhasebe meslek mensuplarının mesleki bağlılığının ve Kamu Muhasebe Firmalarındaki örgütsel bağlılığın, denetçinin iş tatminini eşzamanlı ve kısmen olumlu ve önemli olarak etkilediği belirlenmiştir.
Karakaş, vd. (2017)	Korelasyon ve Regresyon Analizi	Çalışmada, muhasebe meslek mensuplarının sahip oldukları kişilik özelliklerinin mesleki bağlılığa ve iş tatminine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bartın ilinde mesleki faaliyetlerini yerine getiren muhasebe meslek mensuplarına ait veriler analiz edilmiştir.	Çalışma sonucunda, içsel iş tatmini ile mesleğe bağlılık arasında orta, pozitif yönlü bir ilişkinin; dışsal iş tatmini ile mesleki bağlılık arasında pozitif ve düşük bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Kişilik özelliklerinin mesleki bağlılığa etkisi üzerinde ise iş tatmininin tam aracı olduğu belirlenmiştir.
Loscher, vd. (2019)	Regresyon Analizi	Çalışmada, muhasebe meslek mensuplarının mesleklerine ve organizasyonlarına olan bağlılıklarının araştırılarak meslek içindeki çeşitli bağlılık profilleri için kanıt oluşturulması amaçlanmıştır. 435 Alman mali müşavire ait veriler analiz edilmiştir.	Çalışma sonucunda, kişi merkezli yaklaşım kullanılarak muhasebe meslek mensuplarının organizasyonel ve mesleki bağlılığına ait altı farklı profile sahip olduğu belirlenmiştir. Muhasebe meslek mensuplarının mesleki ve organizasyonel bağlılıkları ile ilgili tartışmalara kanıtlar eklediği tespit edilmiştir.
Büyükyılmaz, vd. (2019)	T-Testi, Anova Testi	Çalışmada, muhasebe meslek mensuplarının mesleki bağlılık seviyelerinin ve iş tatmin düzeylerinin demografik faktörlere göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Karabük, Zonguldak ve Bartın illerinde mesleki faaliyetlerini yerine getiren toplam 573 muhasebe meslek mensubundan 135’i geri dönüş sağlamış, 7 anket geçersiz sayıldığı için 128 meslek mensubunun anketinden elde edilen veriler analiz edilmiştir.	Çalışma sonucunda, ankete katılan muhasebe meslek mensuplarının mesleki bağlılık seviyeleri ve iş tatmin düzeylerinin cinsiyet, medeni durum ve eğitim durumu açısından farklılaşmadığı; yaş, aylık gelir ve muhasebe mesleğini isteyerek ya da istemeyerek seçme durumları açısından hem mesleki bağlılık hem de iş tatmini algılarında farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, mesleki bağlılık derecesinin muhasebe eğitimi alan ya da almayanlar açısından farklılaşmadığı, iş tatmin düzeyinin ise bu açıdan farklılaştığı tespit edilmiştir.
		Çalışmada, mesleki bağlılık ve örgütsel	Çalışma sonucunda, mesleki bağlılık ve örgütsel adaletin

Özcan-Günlük (2021)	Faktör Analizi, Korelasyon ve Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi	adalet değişkenlerinin muhasebe meslek mensuplarının iş performansları üzerindeki etkilerinin neden sonuç ilişkisi içerisinde araştırılması amaçlanmıştır. SMMM ünvanına sahip muhasebe meslek mensupları ile mesleki stajyer ve sertifikasız muhasebe çalışanlarından oluşan 371 muhasebe meslek mensubunun verileri analiz edilmiştir.	muhasebe meslek mensuplarının iş performansını olumlu etkilediği tespit edilmiştir. Mesleki bağlılığın duygusal, devam ve normatif bağlılık alt boyutları ile örgütsel adaletin prosedürel ve etkileşimsel adalet alt boyutlarının iş performansı üzerinde istatistiki olarak anlamlı ve pozitif etkisinin olduğu belirlenmiştir. Örgütsel adaletin dağıtımsal adalet alt boyutunun iş performansı üzerinde istatistikselsel olarak anlamlı ve pozitif yönde etkisinin olmadığı tespit edilmiştir.
------------------------	---	--	--

Araştırmada, Niğde Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası'na (SMMM) kayıtlı muhasebe meslek mensuplarının mesleki bağlılık seviyelerinin demografik faktörlere göre farklılık gösterip göstermediği tespit edilmiştir. Araştırmanın ana kütesini Niğde SMMM'ya kayıtlı muhasebe meslek mensuplarının oluşturması ve bu meslek mensuplarının mesleki bağlılık seviyelerinin sadece demografik faktörler açısından incelenmesi literatürde yer alan diğer çalışmalardan farklı olmasını sağlamaktadır. Bu nedenle, çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Çalışmanın bu bölümünde, araştırmanın amacına ve oluşturulan hipotezlerine, evren ve örnekleme, veri toplama yöntemi ve çalışmada kullanılacak analiz yöntemi ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Amacı ve Hipotezleri

Araştırmanın amacı, muhasebe meslek mensuplarının mesleki bağlılık seviyelerinin demografik faktörlere göre farklılık gösterip göstermediğini tespit etmektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki hipotezler geliştirilmiştir:

H1: Duygusal bağlılık (H1a), normatif bağlılık (H1b), birikmiş maliyetler (H1c) ve alternatiflerin sınırlılığı (H1d) düzeyleri cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterir.

H2: Duygusal bağlılık (H2a), normatif bağlılık (H2b), birikmiş maliyetler (H2c) ve alternatiflerin sınırlılığı (H2d) düzeyleri yaşa göre anlamlı farklılık gösterir.

H3: Duygusal bağlılık (H3a), normatif bağlılık (H3b), birikmiş maliyetler (H3c) ve alternatiflerin sınırlılığı (H3d) düzeyleri eğitim düzeyine göre anlamlı farklılık gösterir.

H4: Duygusal bağlılık (H4a), normatif bağlılık (H4b), birikmiş maliyetler (H4c) ve alternatiflerin sınırlılığı (H4d) düzeyleri mesleki deneyim süresine göre anlamlı farklılık gösterir.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmaya, Niğde SMMM'ya kayıtlı olan ve mesleki faaliyetlerini yerine getiren muhasebe meslek mensupları dahil edilmiştir. Bu doğrultuda, ana kütenin belirlenmesi için Niğde SMMM ile görüşülerek araştırmanın evreninin odaya kayıtlı 136 muhasebe meslek mensubundan oluştuğu belirlenmiştir. Hazırlanan anket formu evrende yer alan muhasebe meslek mensuplarına online olarak gönderilmiştir. Araştırmanın örneklemini geri dönüş sağlayan 55 muhasebe meslek mensubu oluşturmaktadır. Bu doğrultuda, geri dönüş oranı % 44 olarak hesaplanmıştır. Yapılan incelemeler doğrultusunda geçersiz anket bulunmadığı için doldurulan anketlerin hepsi analiz sürecine dahil edilmiştir.

3.3. Veri Toplama Yöntemi

Araştırmada kullanılan veriler, Niğde SMMM'ya kayıtlı olarak mesleki faaliyetlerini yerine getiren muhasebe meslek mensuplarına anket yöntemi uygulanması sonucu elde edilmiştir. Bu meslek mensuplarının mesleki bağlılık seviyelerini ölçmek için mesleki bağlılığı dört alt boyutta inceleyen ve Blau, G. (2003) tarafından hazırlanmış orijinal ölçeğin Utkan, Ç. ve Kırdök, O. (2018) tarafından Türkçe'ye uyarlamasının yapıldığı "Mesleki Bağlılık Ölçeği" kullanılmıştır (Blau, 2003; Utkan ve Kırdök, 2018). Bu ölçek dört alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar arasında duygusal bağlılık, normatif bağlılık, birikmiş maliyetler ve alternatiflerin sınırlılığı boyutları yer almaktadır.

Duygusal bağlılık alt boyutu 6 maddeden; normatif bağlılık alt boyutu 5 maddeden, birikmiş maliyetler alt boyutu 7 maddeden ve alternatiflerin sınırlılığı alt boyutu ise 4 maddeden oluşmaktadır. Alternatiflerin sınırlılığı alt boyutunda yer alan 4 madde analizlerde ters çevrilerek kullanılmıştır (Utkan ve Kırdök, 2018).

22 maddeden oluşan mesleki bağlılık ölçeği 5'li Likert tarzında (1 – Hiç Katılmıyorum, 2 - Katılmıyorum, 3 – Kararsızım, 4 - Katılıyorum, 5 – Tamamen Katılıyorum) hazırlanmıştır. Cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi ve mesleki deneyim süreleri olmak üzere 4 tane demografik faktör belirlenmiştir.

3.4. Analiz Yöntemi

Araştırmada öncelikle mesleki bağlılık ölçeğine ait güvenilirlik analizi yapılmıştır. Daha sonra araştırma hipotezleri, parametrik testler olarak belirtilen t – testi (Independent – Samples T Test), Levene testi, tek yönlü varyans (One – Way ANOVA) testi ve grup varyanslarının eşit olmaması durumunda ise Welch testi uygulanarak araştırılmıştır.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

Bu bölümde, araştırmaya katılan 55 muhasebe meslek mensubunun demografik özellikleri ve mesleki bağlılık seviyelerine ait verilerin istatistiksel analizlerinin yapılması sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

4.1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Ankete katılan muhasebe meslek mensuplarının demografik özelliklerinin belirlenmesine yönelik sorulara verilen cevapların dağılımı Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2: Muhasebe Meslek Mensuplarının Demografik Dağılımı

Değişken	Kategori	Frekans	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	8	15
	Erkek	47	85
Yaş	20 – 29	5	9
	30 – 39	21	38
	40 – 49	22	40
	50 ve üzeri	7	13
Eğitim Düzeyi	Önlisans	7	13
	Lisans	42	76
	Lisansüstü	6	11
Mesleki Deneyim	0 – 9 Yıl Arası	9	16
	10 – 19 Yıl Arası	16	29
	20 – 29 Yıl Arası	23	42
	30 Yılden Fazla	7	13

Tablo 2’de görüldüğü gibi, ankete katılan muhasebe meslek mensuplarının %15’i kadın, %85’i erkek; eğitim düzeylerine göre %13’ü önlisans, %76’sı lisans ve %11’i lisansüstü eğitim kategorilerinden meydana gelmektedir. Ankete katılanların %9’u 20 – 29 yaş arası, %38’i 30 – 39 yaş arası, %40’ı 40 – 49 yaş arası ve %13’ü 50 ve daha büyük yaştaki muhasebe meslek mensuplarını oluşturmaktadır. Bu meslek mensuplarının mesleki deneyimlerine göre dağılımında %16’sının 0 – 9 yıl arası, %29’unun 10 – 19 yıl arası, %42’sinin 20 – 29 yıl arası ve %13’ünün 30 yıldan fazla iş tecrübesine sahip olduğu tespit edilmiştir.

4.2. Güvenilirlik Analizi ve Normal Dağılım Analizi

Araştırmada kullanılan ölçeğin sorularına ait güvenilirlik analizinin yapılması için iç tutarlılık katsayılarının (Cronbach Alfa - α) hesaplanması gerekmektedir. Hesaplanacak alfa (α) katsayı değerinin 0 – 1 arasında pozitif bir değere sahip olması gerektiği kabul edilmektedir (Nakip, 2013).

Mesleki Bağlılık Ölçeği kullanılarak Niğde ilinde mesleki faaliyetlerini yerine getiren muhasebe meslek mensuplarına uygulanan anket sorularının güvenilirliğinin belirlenmesi amacıyla iç tutarlılık katsayıları hesaplanmıştır. Hesaplanan iç tutarlılık katsayılarına ait değerler Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3: Güvenilirlik Analizi Sonuçları

Ölçek	Cronbach’s Alpha	Ortalama	N
Duygusal Bağlılık	,92	24,63	6
Normatif Bağlılık	,80	19,00	5
Birikmiş Maliyetler	,79	24,36	7
Alternatiflerin Sınırlılığı	,61	11,25	4
TOPLAM MESLEKİ BAĞLILIK	,76	14,20	22

Tablo 3’te görüldüğü gibi, ankete katılan muhasebe meslek mensuplarının duygusal bağlılık alt boyutu 0,92; normatif bağlılık alt boyutu 0,80; birikmiş maliyetler alt boyutu 0,79; alternatiflerin sınırlılığı alt boyutu 0,61 ve toplam mesleki bağlılık ise 0,76 olarak hesaplanmıştır. Hesaplanan bu değerlerin (0,61< α <0,81) arasında olması soruların kabul edilebilir seviyede güvenilir; değerlerin (0,81< α <1,00) arasında olması ise soruların yüksek seviyede güvenilir olduğunu göstermektedir (İslamoğlu ve Alıncaçık, 2013). Bu bilgiler doğrultusunda, mesleki bağlılık ölçeğinde yer alan soruların hem alt boyutlar açısından hem de toplam güvenilirlik açısından kabul edilebilir seviyede güvenilir olduğu belirtilmektedir.

Örneklemin normal dağılıma uygun olup olmadığını belirlemek için Shapiro – Wilk testi, çarpıklık ve basıklık değerleri hesaplanmıştır. Hesaplanan değerler Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4: Normal Dağılım Analizi

	p	Static	Std. Error
Skewness (Çarpıklık)	-	-0,006	0,322
Kurtosis (Basıklık)	-	-1,036	0,634
Shapiro - Wilk	0,052	-	-

Tablo 4'te görüldüğü gibi, Shapiro – Wilk değeri ($p=0,052$); çarpıklık değeri ($-0,006$) standart hatası ($0,322$) ve basıklık değeri ($-1,036$) standart hatası ($0,634$) olarak belirlenmiştir. Bu veriler dikkate alındığında, çarpıklık ve basıklık değerlerinin ($-1,5$ ile $+1,5$) arasında olması ve ($p>0,05$) olarak tespit edilmesinden dolayı dağılımın normal dağılımdan anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir (Tabachnick - Fidell, 2013). Bu doğrultuda, ankete katılan muhasebe meslek mensuplarının mesleki bağlılık seviyelerinin demografik faktörler açısından farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için parametrik testler olarak belirtilen t – testi (Independent – Samples T Test), Levene testi, tek yönlü varyans (One – Way ANOVA) testi ve grup varyanslarının eşit olmaması durumunda ise Welch testi uygulanmıştır.

Mesleki bağlılık ve alt boyut ortalamalarının değerlendirilmesinde belirlenmiş olan ($1,00 - 1,79 =$ çok düşük; $1,80 - 2,59 =$ düşük; $2,60 - 3,39 =$ orta; $3,40 - 4,19 =$ yüksek; $4,20 - 5,00 =$ çok yüksek) değerleri dikkate alınmaktadır (Ataç, 2019). Muhasebe meslek mensuplarının alt boyut ve genel mesleki bağlılık seviyelerine ait ortalama değerleri Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5: Mesleki Bağlılık Seviyelerine Ait Ortalamalar

Mesleki Bağlılık Ölçeği	\bar{X}
Duygusal Bağlılık	4,10
Normatif Bağlılık	3,80
Birikmiş Maliyetler	3,48
Alternatiflerin Sınırlılığı	2,81
Genel Mesleki Bağlılık	3,55

Tablo 5'te görüldüğü gibi, muhasebe meslek mensuplarının duygusal bağlılıklarının ($\bar{X}=4,10$) yüksek düzeyde; normatif bağlılıklarının ($\bar{X}=3,80$) yüksek düzeyde; birikmiş maliyetlerinin ($\bar{X}=3,48$) yüksek düzeyde; alternatiflerin sınırlılığının ($\bar{X}=2,81$) orta düzeyde; genel mesleki bağlılıklarının ise ($\bar{X}=3,55$) yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Alt boyut ve genel mesleki bağlılık seviyelerinin değerlendirilmesi için belirlenmiş olan ortalama değerlere göre; Niğde SMMMO'ya kayıtlı muhasebe meslek mensuplarının duygusal bağlılık, normatif bağlılık, birikmiş maliyetler alt boyutlarının ve genel mesleki bağlılık seviyelerinin yüksek düzeyde olduğu, alternatiflerin sınırlılığı alt boyutunun ise orta düzeyde olduğu belirlenmiştir.

4.3. Hipotez Testleri

Muhasebe meslek mensuplarının mesleki bağlılık seviyelerinin demografik faktörler açısından farklılık gösterip göstermediği hipotez testleri ile araştırılmaktadır. Bu doğrultuda analiz işlemi; t – testi, Levene testi, tek yönlü varyans testi ve grup varyanslarının eşit olmaması durumunda ise Welch testi kullanılarak yapılmıştır.

- ✓ Muhasebe meslek mensuplarının cinsiyetlerine göre “Mesleki Bağlılık Ölçeği”nin alt boyutlarının dikkate alınması ile hesaplanan ortalama ve standart sapma değerlerine ait sonuçlar Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6: Muhasebe Meslek Mensuplarının Cinsiyetlerine Göre Mesleki Bağlılık Alt Boyutlarından Alınan Ortalama Puanlar

Alt Boyutlar		Duygusal Bağlılık		Normatif Bağlılık		Birikmiş Maliyetler		Alternatiflerin Sınırlılığı		Genel Mesleki Bağlılık	
Cinsiyet	N	\bar{X}	s.s.	\bar{X}	s.s.	\bar{X}	s.s.	\bar{X}	s.s.	\bar{X}	s.s.
Kadın	8	3,97	0,76	3,60	0,80	3,48	0,69	3,03	1,00	3,52	0,707
Erkek	47	4,12	0,73	3,83	0,71	3,48	0,75	2,77	0,82	3,55	0,562

Tablo 6'da görüldüğü gibi, kadınların genel mesleki bağlılıklarının ($\bar{X}=3,52$) ve erkeklerin genel mesleki bağlılıklarının ($\bar{X}=3,55$) yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Tablo 6 incelendiğinde, cinsiyetlere göre mesleki bağlılık ölçeğinin alt boyutlarından alınan ortalama değerler ve standart sapma değerleri arasında farklılıklar olduğu görülmektedir. Oluşan bu farklılıkların istatistiksel açıdan anlamlı olup olmadığını değerlendirebilmek için t – testi ve Levene testi yapılmıştır. Yapılan analizlerden elde edilen sonuçlar Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7: Muhasebe Meslek Mensuplarının Cinsiyetlerine Göre Mesleki Bağlılık Seviyeleri

Alt Boy.	Duygusal Bağlılık			Normatif Bağlılık			Birikmiş Maliyetler			Alternatiflerin Sınırlılığı		
	Lev. (p)	t	p	Lev. (p)	t	p	Lev. (p)	t	p	Lev. (p)	t	p
Cinsi.	0,958	-0,527	0,601	0,919	-0,842	0,404	0,749	0,007	0,995	0,368	0,785	0,436

$p<0,05$

Tablo 7’de görüldüğü gibi; muhasebe meslek mensuplarının duygusal bağlılık alt boyutunda (Levene $p=0,958$) ve ($t= -0,527$; $p=0,601$); normatif bağlılık alt boyutunda (Levene $p=0,919$) ve ($t= -0,842$; $p=0,404$); birikmiş maliyetler alt boyutunda (Levene $p=0,749$) ve ($t=0,007$; $p=0,995$) ve alternatiflerin sınırlılığı alt boyutunda (Levene $p=0,368$) ve ($t=0,785$; $p=0,436$) olarak bulunmuştur. Bu veriler dikkate alındığında, Niğde SMMMO’ya kayıtlı olarak faaliyetlerini yerine getiren muhasebe meslek mensuplarının dört alt boyut açısından da cinsiyete göre ($p>0,05$) olarak bulunmasından dolayı anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bu yüzden H1a, H1b, H1c ve H1d hipotezleri reddedilmiştir.

- ✓ Muhasebe meslek mensuplarının yaşlarına göre “Mesleki Bağlılık Ölçeği”nin alt boyutlarının dikkate alınması ile hesaplanan ortalama ve standart sapma değerlerine ait sonuçlar Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8: Muhasebe Meslek Mensuplarının Yaşlarına Göre Mesleki Bağlılık Alt Boyutlarından Alınan Ortalama Puanlar

Alt Boyutlar		Duygusal Bağlılık		Normatif Bağlılık		Birikmiş Maliyetler		Alternatiflerin Sınırlılığı		Genel Mesleki Bağlılık	
Yaş	N	\bar{X}	s.s.	\bar{X}	s.s.	\bar{X}	s.s.	\bar{X}	s.s.	\bar{X}	s.s.
20 – 29	5	4,37	0,83	3,80	0,98	3,34	0,53	2,95	1,02	3,61	0,64
30 – 39	21	3,90	0,75	3,65	0,74	3,57	0,88	3,11	0,44	3,56	0,62
40 – 49	22	4,28	0,69	3,92	0,63	3,39	0,71	2,75	0,85	3,58	0,52
50 ve üzeri	7	3,97	0,68	3,82	0,83	3,57	0,58	2,00	1,19	3,34	0,65

Tablo 8’de görüldüğü gibi; 20 – 29 yaş arasındaki meslek mensuplarının genel mesleki bağlılıklarının ($\bar{X}=3,61$), 30 – 39 yaş arasındaki meslek mensuplarının genel mesleki bağlılıklarının ($\bar{X}=3,56$), 40 – 49 yaş arasındaki meslek mensuplarının genel mesleki bağlılıklarının ($\bar{X}=3,58$), 50 ve üzeri yaş grubundaki meslek mensuplarının genel mesleki bağlılıklarının ise ($\bar{X}=3,34$) yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Tablo 8 incelendiğinde, yaşlarına göre mesleki bağlılık ölçeğinin alt boyutlarından alınan ortalama değerler ve standart sapma değerleri arasında farklılıklar olduğu görülmektedir. Oluşan bu farklılıkların istatistiksel açıdan anlamlı olup olmadığını değerlendirebilmek için Levene testi, tek yönlü varyans (One – Way ANOVA) testi ve Welch testi yapılmıştır. Yapılan analizlerden elde edilen sonuçlar Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9: Muhasebe Meslek Mensuplarının Yaşlarına Göre Mesleki Bağlılık Seviyeleri

Alt Boyutlar	Duygusal Bağlılık			Normatif Bağlılık			Birikmiş Maliyetler			Alternatiflerin Sınırlılığı		
	Lev. (p)	Anova		Lev. (p)	Anova		Lev. (p)	Welch		Lev. (p)	Welch	
		f	p		f	p		f	p		f	p
Yaş	0,834	1,245	0,303	0,663	0,487	0,693	0,006	0,280	0,819	0,045	3,627	0,104

$p<0,05$

Tablo 9’da görüldüğü gibi, analizden elde edilen sonuçlardan duygusal bağlılık alt boyutunda (Levene $p=0,834$) ve ($f=1,245$; $p=0,303$); normatif bağlılık alt boyutunda (Levene $p=0,663$) ve ($f=0,487$; $p=0,693$) olarak bulunmuştur. Birikmiş maliyetler ve alternatiflerin sınırlılığı alt boyutlarında Levene testi değerleri ($p<0,05$) olduğu için Welch değerleri dikkate alınmıştır. Birikmiş maliyetler alt boyutunda (Levene $p=0,006$) ve ($f=0,280$; $p=0,819$); alternatiflerin sınırlılığı alt boyutunda (Levene $p=0,045$) ve ($f=3,627$; $p=0,104$) olarak bulunmuştur. Bu veriler dikkate alındığında, Niğde SMMMO’ya kayıtlı olarak faaliyetlerini yerine getiren muhasebe meslek mensuplarının dört alt boyut açısından da yaşa göre ($p>0,05$) olarak bulunmasından dolayı anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bu yüzden H2a, H2b, H2c ve H2d hipotezleri reddedilmiştir.

- ✓ Muhasebe meslek mensuplarının eğitim düzeylerine göre “Mesleki Bağlılık Ölçeği”nin alt boyutlarının dikkate alınması ile hesaplanan ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 10’da gösterilmiştir.

Tablo 10: Muhasebe Meslek Mensuplarının Eğitim Düzeylerine Göre Mesleki Bağlılık Alt Boyutlarından Alınan Ortalama Puanlar

Alt Boyutlar		Duygusal Bağlılık		Normatif Bağlılık		Birikmiş Maliyetler		Alternatiflerin Sınırlılığı		Genel Mesleki Bağlılık	
Eğitim Düzeyi	N	\bar{X}	s.s.	\bar{X}	s.s.	\bar{X}	s.s.	\bar{X}	s.s.	\bar{X}	s.s.
Önlisans	7	3,97	0,68	3,82	0,83	3,57	0,58	2,00	1,16	3,34	0,65
Lisans	42	4,10	0,73	3,78	0,74	3,53	0,76	2,95	0,76	3,59	0,59
Lisansüstü	6	4,25	0,85	3,90	0,57	3,02	0,66	2,75	0,38	3,48	0,43

Tablo 10’da görüldüğü gibi, önlisans mezunu meslek mensuplarının genel mesleki bağlılıklarının ($\bar{X}=3,34$); lisans mezunu meslek mensuplarının genel mesleki bağlılıklarının ($\bar{X}=3,59$) ve lisansüstü mezunu meslek mensuplarının genel mesleki bağlılıklarının ($\bar{X}=3,48$) yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Tablo 10 incelendiğinde, eğitim düzeylerine göre mesleki bağlılık ölçeğinin alt boyutlarından alınan ortalama değerler ve standart sapma değerleri arasında farklılıklar olduğu görülmektedir. Oluşan bu farklılıkların istatistiksel açıdan

anlamli olup olmadigini degerlendirebilmek icin Levene testi, tek yonlu varyans (One – Way ANOVA) testi ve Welch testi yapilmistir. Yapilan analizlerden elde edilen sonuclar Tablo 11’de gosterilmistir.

Tablo 11: Muhasebe Meslek Mensuplarının Egitim Duzeylerine Gore Mesleki Baglilik Seviyeleri

Alt Boyutlar	Duygusal Baglilik			Normatif Baglilik			Birikmis Maliyetler			Alternatiflerin Sınırlılıgi		
	Lev. (p)	Anova		Lev. (p)	Anova		Lev. (p)	Anova		Lev. (p)	Welch	
		f	p		f	p		f	p		f	p
Egitim Duzeyi	0,663	0,219	0,804	0,909	0,074	0,928	0,157	1,294	0,283	0,049	4,364	0,142

p<.05

Tablo 11’de goruldugu gibi, analizden elde edilen sonuclardan duygusal baglilik alt boyutunda (Levene p=0,663) ve (f=0,219; p=0,804); normatif baglilik alt boyutunda (Levene p=0,909) ve (f=0,074; p=0,928); birikmis maliyetler alt boyutunda (Levene p=0,157) ve (f=1,294; p=0,283) ve alternatiflerin sınırlılıgi alt boyutunda (Levene p=0,049) ve (f=4,364; p=0,142) olarak bulunmüstur. Bu veriler dikkate alindiginda, Niğde SMMMO’ya kayıtlı olarak faaliyetlerini yerine getiren muhasebe meslek mensuplarının dort alt boyut acısından da eğitim düzeyine göre (p>0,05) olarak bulunmasından dolayı anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bu yüzden H3a, H3b, H3c ve H3d hipotezleri reddedilmiştir.

- ✓ Muhasebe meslek mensuplarının mesleki deneyim sürelerine göre “Mesleki Baglilik Ölçeği”nin alt boyutlarının dikkate alınması ile hesaplanan ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 12’de gosterilmistir.

Tablo 12: Muhasebe Meslek Mensuplarının Mesleki Deneyim Sürelerine Gore Mesleki Baglilik Alt Boyutlarından Alınan Ortalama Puanlar

Alt Boyutlar		Duygusal Baglilik		Normatif Baglilik		Birikmis Maliyetler		Alternatiflerin Sınırlılıgi		Genel Mesleki Baglilik	
Mesleki Deneyim	N	\bar{X}	s.s.	\bar{X}	s.s.	\bar{X}	s.s.	\bar{X}	s.s.	\bar{X}	s.s.
0-9 Yıl Arası	9	4,09	0,66	3,77	0,67	3,87	0,83	3,19	0,67	3,71	0,54
10-19 Yıl Arası	16	3,97	0,83	3,67	0,84	3,31	0,82	3,04	0,54	3,50	0,64
20-29 Yıl Arası	23	4,23	0,72	3,91	0,65	3,41	0,67	2,75	0,83	3,57	0,53
30 Yılda Fazla	7	3,97	0,68	3,82	0,83	3,57	0,58	2,00	1,16	3,44	0,65

Tablo 12’de goruldugu gibi, 0 – 9 yıl arası mesleki deneyime sahip muhasebe meslek mensuplarının genel mesleki bagliliklarının (\bar{X} =3,71), 10 – 19 yıl arası mesleki deneyime sahip muhasebe meslek mensuplarının genel mesleki bagliliklarının (\bar{X} =3,50), 20 – 29 yıl arası mesleki deneyime sahip muhasebe meslek mensuplarının genel mesleki bagliliklarının (\bar{X} =3,57), 30 yıldan fazla mesleki deneyime sahip muhasebe meslek mensuplarının genel mesleki bagliliklarının (\bar{X} =3,44) yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Tablo 12 incelendiginde, mesleki deneyim sürelerine göre mesleki baglilik ölçeğinin alt boyutlarından alınan ortalama değerler ve standart sapma değerleri arasında farklılıklar olduğu görülmektedir. Oluşan bu farklılıkların istatistiksel açıdan anlamlı olup olmadığını değerlendirebilmek için Levene testi ve tek yonlu varyans (One – Way ANOVA) testi yapilmistir. Yapilan analizlerden elde edilen sonuclar Tablo 13’te gosterilmistir.

Tablo 13: Muhasebe Meslek Mensuplarının Mesleki Deneyim Sürelerine Gore Mesleki Baglilik Seviyeleri

Alt Boyutlar	Duygusal Baglilik			Normatif Baglilik			Birikmis Maliyetler			Alternatiflerin Sınırlılıgi		
	Lev. (p)	Anova		Lev. (p)	Anova		Lev. (p)	Anova		Lev. (p)	Anova	
		f	p		f	p		f	p		f	p
Deneyim	0,309	0,473	0,702	0,588	0,380	0,768	0,126	1,215	0,314	0,170	3,711	0,017

p<.05

Tablo 13’te goruldugu gibi, analizden elde edilen sonuclardan duygusal baglilik alt boyutunda (Levene p=0,309) ve (f=0,473 p=0,702); normatif baglilik alt boyutunda (Levene p=0,588) ve (f=0,380; p=0,768); birikmis maliyetler alt boyutunda (Levene p=0,126) ve (f=1,215; p=0,314) ve alternatiflerin sınırlılıgi alt boyutunda (Levene p=0,170) ve (f=3,711; p=0,017) olarak bulunmüstur. Bu veriler dikkate alindiginda, Niğde SMMMO’ya kayıtlı olarak faaliyetlerini yerine getiren muhasebe meslek mensuplarının duygusal baglilik, normatif baglilik ve birikmis maliyetler alt boyutlarının mesleki deneyim sürelerine göre (p>0,05) olarak bulunmasından dolayı anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Ancak alternatiflerin sınırlılıgi alt boyutunun mesleki deneyim sürelerine göre (p<0,05) olarak bulunmasından dolayı anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu yüzden H4a, H4b ve H4c hipotezleri reddedilirken, H4d hipotezi kabul edilmiştir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

İhtiyaçlarını karşılamak için çalışan insanlar, birbirinden farklı mesleklerin oluşmasını sağlamıştır. Bu mesleklerden biri olan muhasebe mesleği, tüm toplumun çıkarları doğrultusunda hareket etmeyi gerektirmektedir.

Toplumun tüm kesimlerini etkileyen bu mesleği yerine getiren meslek mensupları büyük bir sorumluluk taşımaktadır. Bu sorumluluktan dolayı, meslek mensuplarının yenilikleri takip etmesi ve teknik boyutta eksikliklerinin olması durumunda bu eksikliklerini tamamlamaları gerekmektedir. Yani, muhasebe meslek mensupları, meslekleri ile duygusal bağ kurmalı, kendilerini geliştirmek için çaba harcamalıdır. Muhasebe meslek mensupları da dahil çalışan bireylerin mesleki açıdan kendilerini geliştirmeleri mesleki bağlılık olarak ifade edilmektedir. Mesleki bağlılık; duygusal bağlılık, normatif bağlılık, birikmiş maliyetler ve alternatiflerin sınırlılığı alt boyutlarından oluşmaktadır.

Niğde SMMMO'ya kayıtlı olarak faaliyetlerini yerine getiren 55 muhasebe meslek mensubunun cevapladığı anketlerden elde edilen sonuçlara göre,

Çalışmada, muhasebe meslek mensuplarının genel mesleki bağlılık seviyelerinin yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Hem kadın hem de erkek muhasebe meslek mensuplarının genel mesleki bağlılık seviyelerinin yüksek düzeyde olduğu; çalışma kapsamında değerlendirilen tüm yaş gruplarındaki muhasebe meslek mensuplarının genel mesleki bağlılık seviyelerinin yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Önlisans, lisans ve lisansüstü eğitim seviyelerindeki muhasebe meslek mensuplarının yüksek düzeyde genel mesleki bağlılık seviyesine sahip olduğu; muhasebe meslek mensuplarının mesleki deneyim süreleri açısından da genel mesleki bağlılık seviyelerinin yüksek olduğu belirlenmiştir.

Ankete katılan muhasebe meslek mensuplarının mesleki bağlılık alt boyutlarının cinsiyet, yaş ve eğitim düzeyi açısından farklılık göstermediği belirlenmiştir. Mesleki deneyim süreleri açısından ise, muhasebe meslek mensuplarının mesleki bağlılık seviyelerinin duygusal bağlılık, normatif bağlılık ve birikmiş maliyetler alt boyutlarında farklılık göstermediği, alternatiflerin sınırlılığı alt boyutunda ise farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.

Yukarıda da belirtildiği gibi, Niğde SMMMO'ya kayıtlı olarak faaliyetlerini yerine getiren muhasebe meslek mensuplarının genel mesleki bağlılık seviyeleri belirlenmiş olan demografik faktörler açısından yüksek düzeydedir. Genel olarak demografik faktörlere göre alt boyutlarda farklılık bulunmamaktadır. Sadece mesleki deneyim süresi açısından alternatiflerin sınırlılığı alt boyutunda bir farklılık meydana gelmiştir. Yapılan bu araştırmadan elde edilen sonuçlar, Niğde SMMMO'ya kayıtlı olarak faaliyetlerini yerine getiren muhasebe meslek mensupları ile sınırlı olduğu için elde edilen bulguların genelleştirilebilmesi mümkün değildir. Bu nedenle, muhasebe meslek mensuplarının mesleki bağlılık seviyelerinin demografik faktörlere göre farklılık gösterip göstermediğinin genelleştirilebilmesi için kullanılan ölçeğin farklı illerde mali müşavirlik faaliyetlerini yerine getiren muhasebe meslek mensuplarına da uygulanarak analize tabi tutulması araştırmacılara önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Allen, N. J. & Meyer, J. P. (1990). "The Measurement and Antecedents of Affective", Continuance and Normative Commitment to the Organization, *Journal of Occupational Psychology*, 63: 1 – 18.
- Aranya, N., Pollock, J. & Amernic, J. (1981). "An Examination Of Professional Commitment In Public Accounting", *Organizations And Society*, 6 (4): 271 – 280.
- Ataç, İ. (2019). "Öğretmenlerin Denetim Odakları İle Mesleki Bağlılıkları Arasındaki İlişki", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Blau, G. (1985). "The Measurement and Prediction of Career Commitment", *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 58: 277 – 288.
- Blau, G. (2003). "Testing for a Four-Dimensional Structure of Occupational Commitment", *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 76: 469 – 488.
- Büyükyılmaz, O.; Vargün, H. & Uygurtürk, H. (2019). "Muhasebe Meslek Mensuplarının Mesleki Bağlılık ve İş Tatmini Seviyelerinin Demografik Faktörler Açısından Analizi", *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 12(1): 27-42.
- Çiftçiöğlü, A.; Poroy Arsoy, A. & Sipahi, B. (2011). "Investigating Accountants' Occupational Commitment and Occupational Turnover Intention: Evidence from Turkish Accountants", *International Journal of Accounting and Finance*, 3(2): 165 – 176.
- Demir, M.; Elden Ürgüp, S. & Çerikcioğlü, G. (2017). "3568 Sayılı Yasa ve Sonrasındaki Yasal Düzenlemelerin SMMM Mesleğine Etkisinin Nitel Araştırma Yöntemi ile İncelenmesi: Sivas İlinde Bir Araştırma", *Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 17(33): 188 – 209.

- Gül, H. &Erol, M. (2016). “Muhasebe Meslek Mensuplarında İşe Bağlılık ve Çalışma Ahlakının Mesleki Etik Davranışa Etkisi”,İSMMMO Mali Çözüm Dergisi, 26 (137): 51 – 74.
- Günlük, M.; Özer, G. & Özcan, M. (2013). “İş Memnuniyetinin Muhasebecilerin Örgütsel Bağlılık ve İşten Ayrılma Eğilimleri Üzerindeki Etkisi”,Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, 9 (20), 57 – 76.
- İslamoğlu, A. H. &Almaçık, Ü. (2013). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri (Spss Uygulamaları), Beta Yayıncılık, İstanbul.
- Karakaş, A.; Saban, M. & Aslan, A. (2017). “Muhasebe Meslek Mensuplarının Kişilik Özelliklerinin İş Tatmini ve Mesleki Bağlılıklarına Etkisi”,Mali Çözüm Dergisi, 144: 41 – 61.
- Loscher, G.;Kaiser, S. &Ruhle, S. (2019). “Commitment Profiles of Accountants: a Person- Centred Study of the Commitment towards Profession and Organization”, Behavioral Research in Accounting, 1-46.
- Nakip, M. (2013). Pazarlamada Araştırma Teknikleri, Seçkin Yayıncılık: Ankara.
- Özcan, M. & Günlük, M. (2021). “Muhasebe Meslek Mensuplarının İş Performanslarının Yordayıcısı Olarak Mesleki Bağlılık ve Örgütsel Adalet Algısı”, Özdemir, F. S. & Kızıldağ, D. (Ed.) Davranışsal Muhasebe: Teorik ve Ampirik Çalışmalar: içinde 249 – 284, Siyasal Kitabevi, Ankara.
- Özer, G. & Uyar, M. (2010). “Muhasebecilerin Etik Oryantasyonlarının Mesleki Bağlılığa Etkisi Üzerine Bir İnceleme”, Muhasebe ve Finansman Dergisi. 48: 89 – 100.
- Özyürek, H. (2012). “Muhasebe Meslek Mensuplarının Taşınması Gereken Nitelikler”, Hukuk ve İktisat Araştırmaları Dergisi, 4 (1): 139 – 148.
- Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu, Kanun No: 3568, 13 Haziran 1989 tarih ve 20194 Sayılı Resmi Gazete.
- Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu, Kanun No: 5786, 26 Temmuz 2008 tarih ve 26948 Sayılı Resmi Gazete.
- Siegel, P.H. ve Sisaye, S. (1997). “An Analysis of the Difference Between Organization Identification and Professional Commitment: a Study of Certified Public Accountants”,Leadership & Organization Development Journal, 18(3): 149 – 165.
- Utkan, Ç. &Kırdök, O. (2018). “Dört Boyutlu Mesleki Bağlılık Ölçeği Uyarlama Çalışması”, International Journal of Social Sciences and Education Research, 4(2): 230 – 244.
- Tabachnick, B.G. &Fidell, L.S. (2013). Using Multivariate Statistics. 6. Baskı, Pearson, Boston.
- Tandiontong, M. (2015). “Professional Commitment of Accountant and the Commitment of Public Accounting Firms on Auditor’s Job Satisfaction”, Manajemen & Bisnis Berkala Ilmiah, 14.1 (8): 95 – 101.